

Poeten **Tommy Thuresson** söker - och bryter

tystnaden

I ungdomen stod Tommy i Västerås hamn och längtade ut i världen. Nu har han flyttat tillbaka och Västmanland betyder "allt". Åren då han drev rockband gjorde honom överkänslig för ljud. Nu dras han mot tystnaden. När basgitarren ligger på hyllan, har orden tagit vid. Orden som samtidigt bryter tystnaden, som i dikten på nästa sida.

Text: Kristina Ackzén Foto: Jonas Bilberg

- **NÄR JAG FIRADE** med vin och pizza varje gång en repetition blev inställd – då insåg jag att det hade gått för långt. Det var 1998. Det hade kommit smygande: Att det piper i öronen när man lägger sig är normalt för musiker. Men när jag väl kom iväg och spelade så kände jag att "Nej, det här är outhärdligt." Något i kroppen sa ifrån, säger Tommy Thuresson, 49.

- Nu vet jag att det var ljudöverkänslighet och tinnitus som hade tagit överhanden.

Tommy bröt upp. Det sista av alla rockband som han drivit genom åren, Crazy Trazy, splittrades.

- Men då hade jag poesin i stället. Jag är jäkligt lyckligt lottad på det viset, säger han.

- Det händer att jag spelar någon låt akustiskt i dag – men två gitarrer och cymbaler i en stenkällare, är inte att rekommendera; det är ofta så det är, när man repar med band.

Mamma överraskade med förstärkare

Sin första gitarr fick han som tioåring. Han spelade mycket bordtennis och det gick bra.

- Men sen tänkte jag att tjejer gillar en musiker bättre än en svettig tennisspelare. Så det blev rock'n'roll.

- Jag minns att en kompis hade fått reda på att min mamma köpt hem en el-förstärkare till mig när jag var 12-13 år.

Själv visste Tommy ingenting.

- Kompisen hämtade mig i skolan och sa: "Kom, nu måste vi gå hem till dig." Förstärkaren stod och väntade i mitt rum. Min mamma har alltid stöttat mig.

Redan som barn brottades han med existentiella frågor.

- Jag har alltid varit melankoliskt lagd. Funderat över livet, döden... vad man gör här, vad som ska hända sen... Jag hade inga syskon heller, så det blev mycket funderande på egen hand.

Samtidigt hade han många vänner.

- Jag har haft ett stort socialt nät, fast känt mig lite ensam; ensam i flocken.

Efter skolan fick Tommy jobb i Västerås hamn. Den ligger långt in i Mälaren – men i den stora insjöns förlängning finns ändå havet, och i en hamn blir kontakten med yttvärlden påtaglig:

- Det var ett rätt fritt arbete. Jag kunde blicka ut över vattnet och drömma mig ut i världen samtidigt som jag lastade och lossade fartyg. Min frihetslängtan är svår att tygla; jag vill kunna känna frihet.

Fick lya ovanpå Birkagården

Han reste till Amerika på 70-talet. Och efter att ha gått barnskötarutbildning som ensam kille bland 17 tjejer i Västerås, och ungdomsledarutbildning på Skinskattebergs folkhögskola – så flyttade han till Stockholm.

Han hade arbetat en tid med barn som hade autism och andra svåra besvär; i Stockholm blev han personlig assistent åt en pojke i Birkastan.

Sedan fick han jobb på Birkagården: en verksamhetsplats och träffpunkt för både ungdomar och vuxna med kafé och verkstäder.

- Jag jobbade som vaktmästare och stod i kaféet, och blev tjänis med alla, så jag fick vara med på en del lektioner.

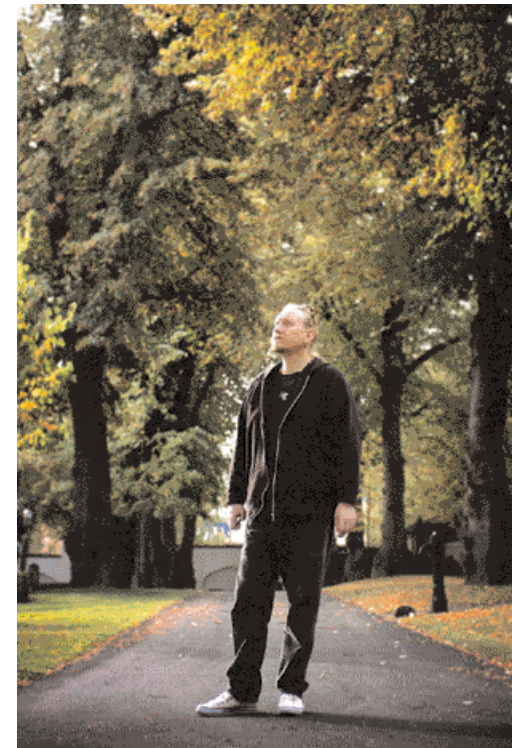
På Birkagården, som drivs av en stiftelse, fanns en tvåårig musikutbildning och en tvåårig konstskola.

- Jag fick bo i en tak-lya med balkong, i huset som Birkagården ligger i, längst bort på Karlbergsvägen.

Under åren i Stockholm, från 1982 till 1992, jobbade Tommy även på jazzklubben Fashing.

I de band Tommy varit med i, har han spelat bas, gitarr, munspel, och varit den ledande textskrivaren.

Från sin bostad på tredje våningen på Alléstigen i Västerås, ser Tommy Östra kyrkogården. Här en av gångstigarna som strålar ut från kapellet i dess mitt.

Porträtt / Tommy Thuresson

Född: 1954 i Västerås.

Bor: I hyresrätt i centrala Västerås: eftertraktade arbetarbostäder från förra seklets första hälft med burspråk, spröjsade fönster och utsikt över Östra kyrkogården.

Familj: Hustrun Yvonne, sångerska, 51-åriga Jesper, 20, som går på folkhögskola i Eskilstuna och dottern Kajsa, 14 år.

Sysslar med: TusenKonstnär – poet, novellförfattare, musiker, konstnär... Är flitigt verksam i Västerås kulturliv. Samarbetar ofta med konstnärer, musiker och fotografer i föreställningar, utställningar och utsmyckningar.

Aktuell med: "Kabaré Höst", premiär den 31 oktober på Teater Västmanland.

Än i dag kommer folk fram och säger: "Var det inte du som läste poesi på bussen?"

De har spelat rock'n'roll, ibland med blues-rytmer. Bäst gick det med Lupus som bildades 1976; gruppen gjorde skivor, var med i tv och radio, och turnerade i Sverige, grannländerna och Tyskland.

– Efter en turné 1982 i Tyskland, där vi gjorde 16 spelningar, upphörde bandet i en taxi på väg till Reperbahn. Vi hade spelat på legendariska Top Ten Club i Hamburg – där bland annat Beatles har uppträtt... Men vi var färdiga, säger han.

Nu medverkar Tommy i gruppen Karma Brunette som gör "performance"-föreställningar: en sammansmältning av poesi, musik och konst. Senast i september uppträdde de på Sigurdteatern under Kultur-natten i Västerås.

Efter Stockholmsåren flyttade Tommy tillbaka till Västerås, och på frågan vad staden och Västmanland betyder för honom, svarar han:

– Allt!

Och säkert betyder han mycket för Västerås och stadens invånare också. När till exempel Västerås gjorde en kultursatsning parallellt med att Stockholm var europeisk "Kulturhuvudstad" 1998, fick Tommy i

uppdrag att läsa dikter på stadsbussarna och i Västerås centralstation.

– Tanterna kramade kassarna och väskorna först, och undrade vad det var frågan om, men efter ett tag slappnade de av och lyssnade. Än i dag kommer det fram folk och säger: "Var det inte du som läste poesi på bussen?"

Gränsöverskridande

Tommy samarbetar ofta med andra: konstnärer, musiker, dramatiker...

I Växhuset, ett hus mitt i Västerås som sjuder av verksamhet (ett stenkast från Tommys lägenhet), kan den som sitter i kaféet betrakta ett konstverk: på stora plattor som hänger i rad på väggen står Tommys dikt "Höst" med tryckbokstäver på orange bakgrund, varvade med koboltblå illustrationer av ett stillsamt sjölandskap. Illustrationerna har Bo Fredriksson gjort.

Tommy är gränsöverskridande i sitt skapande. Just nu repeterar han "Kabaré Höst" där han skrivit musik och texter, och regisserar och gör scenografi ihop med Lars-Erik Eklund. Tommy framför även ett stycke själv, där han sjunger och spelar gitarr.

"En resa genom drömmarnas och minnenas höstlandskap/ där Maria och Urban möter/ en poetisk hemlighet". Så står det på affischen som Tommy gjort. Kabaréén har premiär den sista oktober i teaterkaféet, Teater Västmanland.

"En resa genom ... minnenas..." ja. Tommy säger att minnena träder fram allt mer.

– Jag har börjat skriva om barndomen och uppväxten – särskilt i novellerna: om när vi var ute och badade, om dofterna vid brödbak...

Tommys noveller publiceras i Vestmanland Läns Tidning, vlt.

– Dofter, tankar, klanger... kommer tillbaka. Det har väl med åldern att göra, säger han.

Tommy skriver där han befinner sig: på en tidtabell på bussen, på en liten lapp i Konsumkän... Och alla anteckningar sparar han.

– Jag binder in allt till böcker.

"Sexiq" process

I ett skåp ovanför en klädgarderob i sovrummet finns arkivet. Han ställer sig på tå och tar ner en bunt. Vi bläddrar igenom en bok, som bland annat innehåller en broschyr som Tommy snappat åt sig och klottrat ner "Du står i motvind..." på.

– När jag kommer hem skriver jag av anteckningarna. Så småningom får jag ihop ett utkast till en dikt eller novell. Sen får det ligga och "torka" i två tre månader.

Då är det moget att skrivas ner på Remington-maskinen. Det kan bli en del ändringar.

– Det har sin charm och sexighet att skriva för hand, och att bearbeta texterna på det här sättet. Jag skriver aldrig direkt på datorn.

– Pennan är viktig också. Den ska vara skön att skriva med. Den här pennan var konstnären Jan B Nilsens, säger Tommy och sträcker fram en penna.

– Han var min vän, men drucknade i Indien

Skriver på sin maskin av det legendariska märket Remington. Det doftar från de brinnande ljusen i lägenheten. Härifrån ser Tommy ut över Östra kyrkogården.

förra året. Det är min favoritpenna.

Skrivandet är som en medicin mot tinnitus.

– Att skriva är balsam för öronen och själen, det är rehabilitering för mig. Jag går djupt in i mig själv, och fokuserar på skapandet.

Annars bäddar Tommy in tinnitus-ljuden i andra ljud ibland: som att sätta på en talbok eller lyssna på radion när han lägger sig.

– Men ljudöverkänsligheten har jag ingen möjlighet att styra, eller förbereda mig på; om det smäller till är det plågsamt.

Tommy ger exempel på ljud som plågar honom: en papperskasse som viks ihop och klirret när han diskar.

Tro och magi

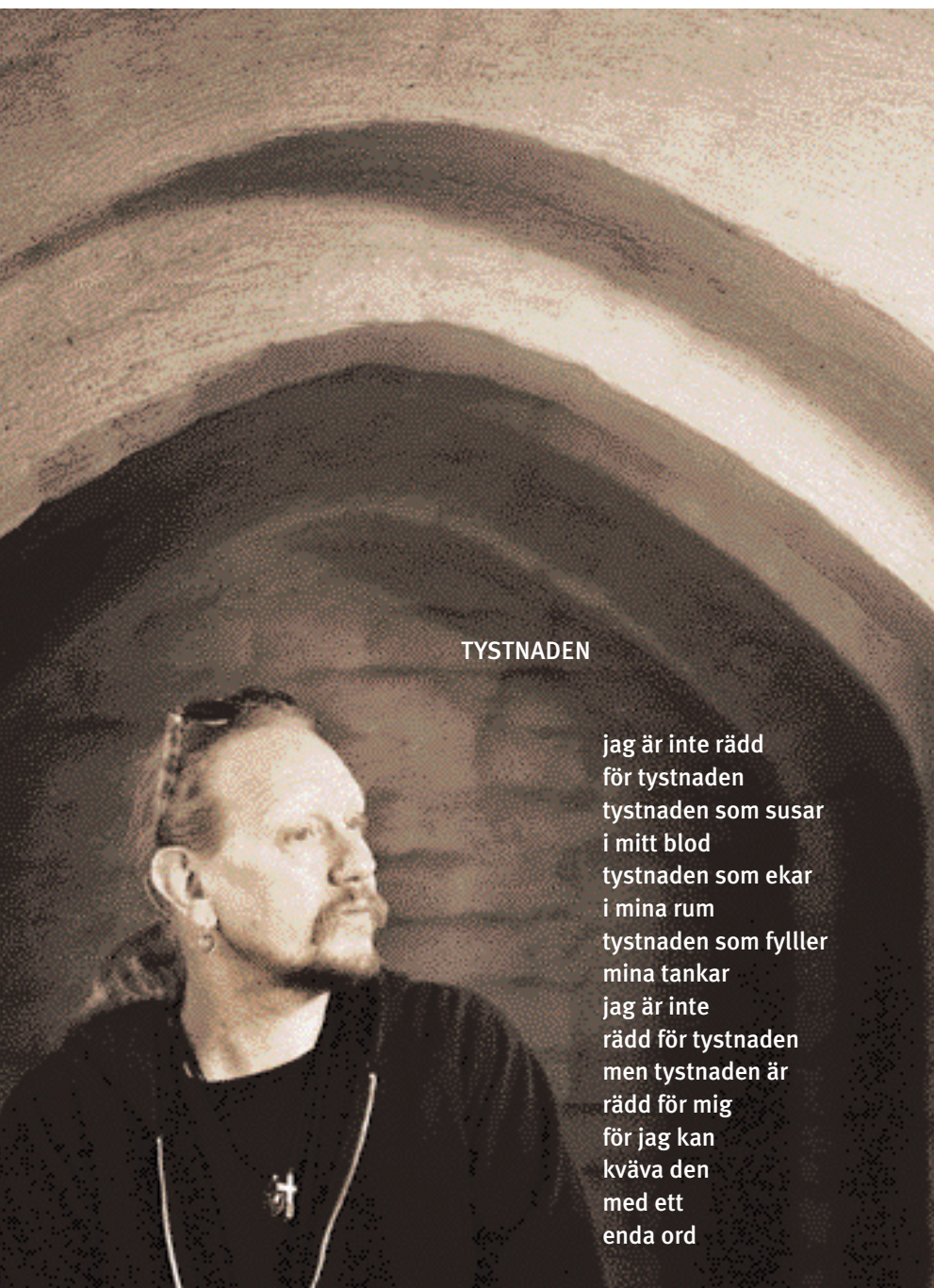
Det finns en tillflykt för Tommy, något som ger ro. Det vittnar hans smycken om. Runt halsen hänger ett kors och två stenar:

– En blandning av tro och magi. Jag tror att det finns någon som hjälper mig. Jag kan tycka att det är skönt att gå in i en kyrkobyggnad – särskilt i domkyrkan.

Domkyrkan i Västerås är också förknippad med Tomas Tranströmer som Tommy läser och uppskattar mycket: Tranströmer går på orgelkonserterna där om lördagarna.

En av stenarna runt halsen kallas "falköga"; den bet dottern Kajsa i när hon var liten. Det finns ett märke kvar, och stenen betyder mycket. I öronen hänger smycken som indianer gjort. Tommy har fått dem av sin svägerska som är psykolog i USA. ☺

Fotnot: Tommy har en hemsida där hans rika och varierade produktion av dikter, noveller, musik, performance och konst finns presenterad: www.passagen.se/tommy.thuresson

TYSTNADEN

jag är inte rädd för tystnaden tystnaden som susar i mitt blod tystnaden som ekar i mina rum tystnaden som fyller mina tankar jag är inte rädd för tystnaden men tystnaden är rädd för mig för jag kan kväva den med ett enda ord

Eniro-annons